

gemeente
Goeree-Overflakkee

Startnotitie

Grondstoffenbeleidsplan 2020-2025

Deel 1. Kaders, uitgangspunten en doelstellingen

In opdracht van	<i>Gemeente Goeree-Overflakkee</i>
Team IPR Normag	<i>Paul de Bruin. Ronald Zuyderduyn, Ruben Oldenhof, Eline Nijmeijer</i>
Projectnummer IPR	<i>101114</i>
Normag:	
Aantal pagina's:	<i>28</i>

Versiebeheer

Status	Datum	Distributie
Onderhanden concept	29 maart 2019	Interne bespreking projectgroep klein comité 3 april 2019
Concept	16 april 2019	Projectgroep
Concept v2	30 april 2019	Projectgroep, besproken met de stuur-groep en directie
Deel 1. Concept v3	14 mei 2019	Bedoeld voor bespreking en vaststelling door college en raad

Inhoudsopgave

Leeswijzer	4
1 Achtergrond, doel en proces	7
1.1 Van afvalplan naar een grondstoffenbeleidsplan.....	7
1.2 Participatie en verbreding van afval naar circulariteit	7
1.3 Doel van de startnotitie, (besluitvormings)proces en planning.....	8
2 Kaders en rolverdeling in circulaire transitie	10
2.1 Inleiding circulaire economie	10
2.2 Verantwoordelijkheden van producenten	13
2.3 Rol van gemeente in het beheer van grondstoffen	14
2.4 Gemeente is een faciliterende partij in lokaal netwerk.....	16
2.5 Verschillende stadia in de beleidscyclus	19
3 Uitgangspunten en Doelstellingen	20
3.1 Langetermijnvisie: Duurzaam en innovatief eiland	20
3.2 Doelstellingen Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025	21
 bijlage 1 Lijst met afkortingen.....	 28

Leeswijzer

Voor u ligt de startnotitie voor het Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025 van de gemeente Goeree-Overflakkee. Dit document is opgesteld door de ambtelijke projectgroep in samenwerking met het adviesteam van IPR Normag. Ten behoeve van het ontwikkelen van het Grondstoffenbeleidsplan is tevens een klankbordgroep van bewoners ingesteld. Daarbij is rekening gehouden met een representatieve samenvatting.

Deze startnotitie schetst de relevante context en overwegingen omtrent afval- en grondstoffenbeleid in relatie tot de circulaire economie, waarmee college en gemeenteraad een afgewogen keuze kunnen maken voor de beleidskaders in de toekomst. Deze startnotitie beschrijft de kaders, keuzes en ambities voor de gemeente Goeree-Overflakkee om grondstofketens te sluiten en stappen te zetten naar een circulair eiland.

De startnotitie ligt voor ter behandeling en vaststelling door college en raad.

Op basis van de vastgestelde startnotitie wordt in de tweede helft van 2019 het Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025 opgesteld. Dit grondstoffenbeleidsplan wordt ter vaststelling voorgelegd aan het college en de raad.

De startnotitie omvat drie delen, waarbij voor elk deel een specifieke vaststelling door het college en de raad wordt gevraagd.

Deel 1. Kaders, uitgangspunten en doelstellingen

Dit betreft de hoofdstukken 1 tot en met 3. Dit deel brengt de wettelijke kaders en beleidskaders van het Rijk in beeld omtrent circulariteit en grondstoffenbeheer en tevens de handelingsmogelijkheden en instrumenten voor de gemeente.

Hoofdstuk 3 presenteert de visie en ambitie van gemeente Goeree-Overflakkee en vertaalt deze naar uitgangspunten en doelstellingen voor de planhorizon 2020 – 2025. Deze uitgangspunten en doelstellingen zijn toegespitst op vier domeinen:

- A. Afval en grondstoffen van huishoudens
- B. Afval en grondstoffen van kleine bedrijven en maatschappelijke instellingen
- C. Grondstoffen van gemeentelijke organisatie
- D. Circulaire aanpak grote economische sectoren Goeree-Overflakkee

Gevraagd besluit voor dit deel van de startnotitie. Besluit...

- Kennis te nemen van de kaders, uitgangspunten en doelstellingen op de genoemde 4 domeinen en deze vast te stellen;
- College opdracht te geven tot uitwerking van een concept Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025 rekening houdend met de genoemde kaders, uitgangspunten en ambities.
- Het concept Grondstoffenbeleidsplan ter bespreking en vaststelling aan de raad aan te bieden.

Deel 2. Richtinggevend scenario domein A: afval- en grondstoffenplan voor huishoudens

Hoofdstuk 4 de startnotitie omvat een verdieping van het domein A. Er worden vier scenario's voor het inzamelen van huishoudelijk afval geschetst. Deze scenario's hebben tot doel bij te dragen aan de verdere reductie van huishoudelijk restafval en meer en betere scheiding van recyclebare grondstoffen. De scenario's omvatten verschillende haal- en brengvoorzieningen voor het gescheiden aanbieden door huishoudens van afval- en grondstoffen. Voorts worden uitgangspunten voor het gewenste flankerend beleid (zoals communicatie, participatie en handhaving) geschetst. Dit mondt uit in een samenvattend overzicht waarin de vier scenario's op 3 ijkpunten (kosten, service en milieu) onderling kunnen worden vergeleken. Er wordt gevraagd om één scenario te kiezen, dat in het grondstoffenbeleidsplan verder wordt geconcretiseerd en uitgewerkt.

Gevraagd besluit voor dit deel van de startnotitie. Besluit

- Kennis te nemen van de vier uitgewerkte inzamelscenario's;
- Te kiezen voor één scenario dat in het concept Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025 verder wordt uitgewerkt;
Nb. Het college adviseert te kiezen voor inzamelscenario 4 waarbij een gedifferentieerd tarief voor het aanbieden van restafval wordt toegepast (diftar) en waarbij meer soorten gescheiden grondstoffen aan huis worden opgehaald en – voor huishoudens waar dit ruimtelijk mogelijk is – huishoudelijk restafval moet worden gebracht naar ondergrondse verzamelcontainers.
- Het college opdracht te geven tot uitwerking een concept inzamelplan als onderdeel van het Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025, uitgaande van het gekozen scenario.
- Het concept Grondstoffenbeleidsplan ter bespreking en vaststelling aan de raad aan te bieden.

Deel 3. Aanzet voor het beleid op de domeinen B, C en D

In tegenstelling tot het inzamelen en beheer van huishoudelijk afval (domein A) zijn de domeinen B tot en met D relatief nieuw voor gemeente Goeree-Overflakkee. De ontwikkeling van beleid op deze terreinen vergt vaak nog nadere analyses en onderzoek naar het nut en de noodzaak van beleid en de rol en het handelingsperspectief van de gemeente. In de hoofdstukken 5, 6 en 7 worden voor de overige drie domeinen daarom aanzetten gegeven voor de mogelijke uitwerking ervan in het Grondstoffenbeleidsplan in de volgende fase. Op basis van deze aanzetten kan worden bepaald of en in hoeverre deze voldoende aanspreken als aangrijpingspunt voor verdere uitwerking.

Gevraagd besluit voor dit deel van de startnotitie. Besluit

- Kennis te nemen van de aanzetten voor de uitwerking van het gemeentelijk beleid op de genoemde drie domeinen in het Grondstoffenbeleidsplan.
- Het college opdracht te geven tot uitwerking een concept Grondstoffenbe-

leidsplan 2020 – 2025, waarbij deze aanzetten als aangrijpingspunten voor het beleid fungeren.

- Het concept Grondstoffenbeleidsplan ter bespreking en vaststelling aan de raad aan te bieden.

Voor u ligt deel 1.

Proces en planning

De volgende planning wordt gevolgd ten behoeve van de bespreking en vaststelling van deze startnotitie:

- Bespreken startnotitie in stuurgroep 6 mei 2019
- Bespreken startnotitie door directie 8 mei 2019
- Bespreking en vaststelling door college 21 mei 2019
- Bespreking en vaststelling door gemeenteraad 6 juni 2019

Nadat en indien de startnotitie is vastgesteld, wordt het concept Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025 voorbereid en uitgewerkt. Het Grondstoffenbeleidsplan wordt in het najaar van 2019 ter bespreking en besluitvorming aan college en raad aangeboden.

1 ACHTERGROND, DOEL EN PROCES

1.1 Van afvalplan naar een grondstoffenbeleidsplan

Het vigerende Afvalbeleidsplan 2015 – 2020 nadert de eindtermijn en uit een tussenevaluatie in 2017 is geconcludeerd dat de in dit beleidsplan gestelde doelen met de voorgestelde aanpak niet haalbaar zijn. Het huidige afvalbeleidsplan is te smal geformuleerd en focust primair op inzamelbeleid.

Een nieuw beleidsplan moet meer zijn dan een inzamelplan. Er is behoefte aan een meer integrale aanpak, waarbij – naast inzamelen – de focus ook moet zijn gericht op het sluiten van (grondstof)kringlopen en de totstandkoming van een circulaire economie.

Er is behoefte aan een actuele analyse van de huidige situatie en daaropvolgend een aanpak die aansluit bij de huidige maatschappelijke ontwikkelingen en de wettelijke taak van de gemeente Goeree-Overflakkee. Een nieuwe aanpak die ruimte laat voor tussentijdse sturing binnen de gestelde planhorizon, zodat de gemeente de mogelijkheid houdt om mee te ontwikkelen met technische ontwikkelingen, maatschappelijke vooruitgang en voortschrijdend inzicht. Dit wordt uitgewerkt en vastgelegd in het Grondstoffenbeleidsplan Goeree-Overflakkee 2020 – 2025.

1.2 Participatie en verbreding van afval naar circulariteit

Een nieuw grondstoffenbeleidsplan moet de gemeente helpen om grip te krijgen op de grondstofstromen die op en rond het eiland vrijkomen. Dit gaat verder dan het ophalen van afval van huishoudens; de gemeente heeft een rol te vervullen in de transitie naar een circulaire economie waarin de overheid, inwoners en bedrijven en (maatschappelijke) instellingen allen een rol spelen.

Het streven naar een circulaire economie is voor de gemeente meer dan alleen een moderne term voor 'meer recycling van ons afval'. Door in de alle productieketens zuinig en innovatief met grondstoffen en energie om te gaan kan het huidige niveau van welvaart en productie ook in de toekomst gewaarborgd blijven. De ontwikkeling is daarom tegelijk een gevolggeving aan goed rentmeesterschap en een economische ontwikkeling. Het Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025 gaat geen blauwdruk leveren voor een circulaire economie op korte termijn. Daarvoor is de afstand tussen de huidige situatie en een circulaire economie te groot. Wel biedt het de gemeente (beleids)handvatten om stappen te zetten richting een circulair eiland. Een ontwikkeling die in de komende decennia zijn beslag moet krijgen. Ter referentie: het landelijke Grondstoffenakkoord – dat een maatschappij zonder verspilling van grondstoffen ambieert – heeft 2050 als stip op de horizon gezet. Deze horizon is gelijk aan de horizon die op Europees niveau gesteld is.

De gemeente wil in het nieuwe grondstoffenbeleid ook uitdrukkelijk aansluiten bij haar eigen participatiefilosofie. Vanuit gelijkwaardigheid en partnerschap kunnen

verschillende partijen menskracht, tijd en middelen bundelen om gezamenlijk initiatieven op, voor en door Goeree-Overflakkee te realiseren. Op het eiland zijn al verschillende initiatieven om verspilling van grondstoffen te voorkomen, hier wil de gemeente een partner voor zijn.

De gemeente wil in het nieuwe grondstoffenbeleidsplan ambitieuze doelen stellen en een trendbreuk ten opzichte van het verleden maken. Dit gaat niet lukken als draagvlak ontbreekt of de aansluiting met de 'burgerlogica' gemist wordt. Anders omgaan met grondstoffen begint bij de inwoners thuis. Bij het opstellen, maar ook tijdens de implementatie van het nieuwe grondstoffenbeleid is er een klankbordgroep actief, waarmee regelmatig het gesprek wordt gevoerd over de geplande doelstellingen en maatregelen.

Het nieuwe grondstoffenbeleidsplan richt zich ook op grondstoffen van de inwoners die niet huis aan huis aangeboden worden, maar vrijkomen bij bedrijven, maatschappelijke organisaties, scholen, zorginstellingen en kringloopwinkels. De gemeente heeft hier een andere rol en andere bevoegdheden ten opzichte van huishoudens. Een duidelijk beleidskader op dit terrein is desondanks onmisbaar bij een integraal grondstoffenbeleid.

1.3 Doel van de startnotitie, (besluitvormings)proces en planning

1.3.1 *Startnotitie basis voor grondstoffenbeleidsplan*

De startnotitie is een document dat door het college en de gemeenteraad zal worden vastgesteld en bevat kaderstellende keuzes voor de toekomst. Deze startnotitie is dus een eerste stap in de uitwerking van het grondstoffenbeleidsplan en presenteert kaders, keuzes en ambities. Na bespreking en vaststelling van deze startnotitie vormt het de basis voor de verdere uitwerking van het Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025.

1.3.2 *Proces van uitwerking, bespreking en besluitvorming*

Deze startnotitie is de eerste stap in de uitwerking van het grondstoffenbeleidsplan. De startnotitie presenteert kaders, keuzes en ambities voor de gemeente Goeree-Overflakkee. Na bespreking en vaststelling van deze startnotitie vormt de startnotitie de basis voor de verdere uitwerking van het Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025.

De stappen in het proces zijn als volgt:

Op basis van het bespreken van de startnotitie wordt het beleid verder uitgewerkt in het beleidsplan. Na vaststelling van het beleidsplan wordt de implementatie verder uitgewerkt in het 'uitvoeringsprogramma'.

Fase 1. Startnotitie

De startnotitie geeft een inleiding op het werkveld, beschrijft het huidige beleid en prestaties van Goeree-Overflakkee en schetst verschillende kaders, uitgangspunten en doelstellingen ten behoeve van het op te stellen grondstoffenbeleid. Ook worden – waar relevant – keuzes (scenario's) voorgelegd. Deze scenario's worden op hoofdlijnen doorerekend op effect en kosten voor de gemeente.

Bespreking en besluitvorming (vaststelling) startnotitie door college en raad

Fase 2. Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025

Het Beleidsplan Afval en Grondstoffen 2020 – 2025 is strategisch en kaderstellend van aard. Het beleidsplan omvat de bestuurlijke visie op het gemeentelijk afvalbeheer en circulaire grondstoffen, de ambitie en doelstellingen, en kaders (uitgangspunten) voor gewenste en mogelijke maatregelen waarmee deze bewerkstelligd kunnen worden.

Bespreking en besluitvorming (vaststelling) Grondstoffenbeleidsplan door college en raad.

Fase 3. Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma betreft de uitwerking van het Beleidsplan naar een maatregelenplan waarin op programmatische wijze de concrete maatregelen in de vorm van projecten en reguliere beheermaatregelen worden bepaald. Deze maatregelen worden vertaald naar uit te voeren activiteiten per jaar.

Naast het uitvoeringsprogramma zal er een apart communicatieprogramma worden opgesteld. De inwoners zullen planmatig worden meegenomen in de verandering van het grondstoffenbeleid. Dit programma omvat zowel praktische berichtgeving over containers, ophaaldagen en contactpunten als een campagne gericht op het 'waarom' van de nieuwe manier waarop Goeree-Overflakkee met grondstoffen wil omgaan.

1.3.3 Planning

De volgende planning wordt gevolgd ten behoeve van de bespreking en vaststelling van dezes startnotitie:

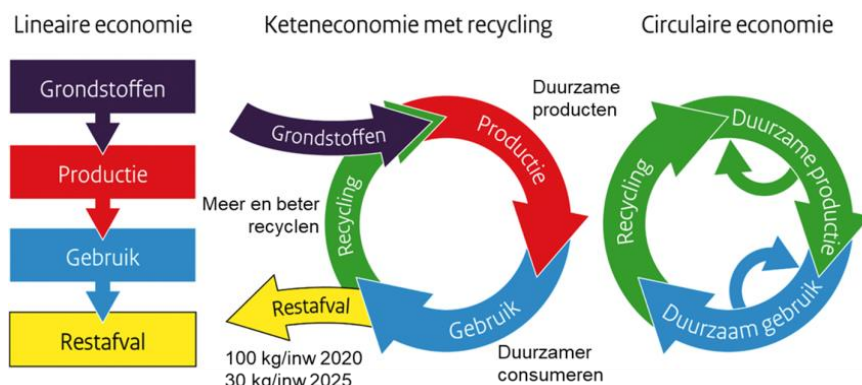
- Bespreken startnotitie in stuurgroep 6 mei 2019
- Bespreken startnotitie door directie 8 mei 2019
- Bespreking en vaststelling door college 21 mei 2019
- Bespreking en vaststelling door gemeenteraad 6 juni 2019

Nadat en indien de startnotitie is vastgesteld, wordt het concept Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025 voorbereid en uitgewerkt. Het Grondstoffenbeleidsplan wordt in het najaar van 2019 ter bespreking en besluitvorming aan college en raad aangeboden.

2 KADERS EN ROLVERDELING IN CIRCULAIRE TRANSITIE

2.1 Inleiding circulaire economie

Door toenemende welvaart worden makkelijk winbare essentiële grondstoffen schaarser en raken bronnen uitgeput. Een schaarste die leidt tot speculatie, prijsfluctuatie en leveringonzekerheid. Het continu afdanken van materialen en producten als restafval, vaak na kortstondig gebruik, draagt bij aan het uitputten van primaire grondstoffen en zorgt dat afval in onze leefomgeving terecht komt, waar het natuurlijke systemen verandert en beschadigt.

Voor een structurele oplossing is een aanpak, gericht op een circulaire economie, nodig. De overgang van een lineaire economie (grondstof winnen, produceren, consumeren, afdanken en vernietigen) naar een circulaire economie, waarbij grondstoffen in het systeem blijven, is cruciaal voor een duurzame welvaartsgroei.

Verdergaan met meer grondstoffen afdanken dan dat er gewonnen kunnen worden, maakt de huidige manier van produceren of zelfs 'groei' daarvan op termijn onmogelijk.

Circulariteit gaat verder dan afval niet meer storten of verbranden maar recycleren. In een circulaire economie wordt niet geput uit niet hernieuwbare bronnen (metaal, aardolie, mineralen) of worden geen stoffen gebruikt die een ingrijpende negatieve invloed op onze leefomgeving hebben (zoals microplastics, gifstoffen, CO₂).

De circulaire economie berust op 3 denkrichtingen:

1. **Slim ontwerpen.** Producten zo ontwerpen dat ze na hun gebruiksduur ingezet kunnen worden voor hergebruik, of als onderdeel van een nieuw product. Dit wordt ook wel 'cradle2cradle' genoemd.
2. **Circulair omgaan met grondstoffen.** Dit betekent dat de grondstofstromen op verschillende manieren hergebruikt worden. Dit kan in verschillende vormen: het voorkomen van onnodig gebruik van grondstoffen, producten zelf hergebruiken, of de grondstoffen uit het product hergebruiken).
3. De **Biobased Economy (BBE)** is een economie die gewassen en reststromen uit de landbouw en voedingsmiddelenindustrie inzet voor niet-voedseltoepassingen. Zo wordt niet langer gebruik gemaakt van grondstoffen waarvan maar een beperkte hoeveelheid beschikbaar is. Plantaardige producten vallen na levensduur uiteen in natuurlijke componenten. Steeds

meer geavanceerde producten kunnen 'biobased' geproduceerd worden.

Landelijk programma Nederland Circulair

In 2016 heeft de landelijke overheid een rijksbreed programma gepresenteerd met de naam: Nederland Circulair 2050. Het programma bouwt voort op de groene groeiprogramma's Van Afval Naar Grondstof (VANG), het Recycleconvenant en de Biobased Economy, dat zich richt op de transitie van fossiele grondstoffen naar biomassa als grondstof. Het kabinet wil hiermee een perspectief schetsen voor een toekomstbestendige, duurzame economie, ook voor toekomstige generaties. Concreet betekent dit dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. De ambitie van het kabinet is om samen met maatschappelijke partners in 2030 een (tussen)doelstelling te realiseren van 50% minder gebruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen).

Het grondstoffenakkoord van 2017

Op 24 januari 2017 werd door 180 partijen het grondstoffenakkoord getekend. Met dit akkoord bevestigen deelnemende partijen het belang van het Circulaire Economie- programma en laten zij zien graag mee te werken aan de uitwerking. Verschillende werkgeversorganisaties, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), innovatieve startups, financiële instellingen, de vakbeweging en milieuorganisaties hebben hun handtekening gezet. Samenwerkingen tussen bedrijfsleven en overheid worden inmiddels verder uitgewerkt in verschillende 'Greendeals circulaire economie'.

Afval en grondstoffen in een circulaire economie

In het sluiten van grondstoffenketens heeft afvalbeheer een wezenlijke rol. Preventie, ontwerp, scheiding en hergebruik van afvalstoffen zijn belangrijke instrumenten om primaire grondstoffen te besparen en CO₂-uitstoot te verminderen.

Vrijwel alle afvalstoffen die vrijkomen in een huishouden, maar ook bij de gemeente zelf en in bedrijven, zijn geschikt als secundaire grondstoffen en hebben een economische waarde. Het totale afvalbeleid kan derhalve een wezenlijke bijdrage leveren aan het beperken van het gebruik van primaire grondstoffen en de ontwikkeling van een duurzame samenleving.

Als tussenstap naar de circulaire economie hebben Nederlandse gemeenten uitgesproken dat zij streven naar 100 kg restafval per inwoner (en 75% nuttige toepassing/hergebruik) per 2020 en 30 kg restafval per inwoner in 2025. Dit zijn de zogenoemde 'VANG-doelstellingen'.

Hiërarchie kwaliteit gerecyclede (secundaire) kunststofgrondstoffen

Bij het vinden en selecteren van routes voor de be- en verwerking van (ingezamelde) grondstoffen wordt rekening gehouden met de uiteindelijk toepassing van de (gerecyclede) grondstoffen. Circulariteit geeft daarbij uiting aan de mate waarin deze secundaire grondstoffen optimaal en zo efficiënt mogelijk worden benut. Dus niet alleen nuttig worden toegepast, maar zo nuttig als mogelijk. Daarbij worden de prin-

cipes van cascaderen toegepast. Een hoge sport op de cascaderingsladder houdt in dat het gerecyclede kunststof weer in dezelfde type producten kan worden toegepast. Zo mogelijk als substituuat van virgin materiaal.

Er wordt dus onderscheid gemaakt in de hiërarchie van de kwaliteit van gerecyclede (secundaire) grondstoffen. De kwaliteit van een secundaire grondstof (c.q. een gerecyclede grondstof) bepaalt de mate waarin deze weer ingezet kunnen worden ter vervanging van 'virgin' materiaal:

- **Downcycling:** de secundaire grondstof wordt op een laagwaardiger niveau van de cascaderingsladder hergebruikt. Vormen van downcycling zijn bijvoorbeeld het secundair materiaal ten behoeve van bermpaaltjes of bouw materiaal uit kunststoffen die afkomstig zijn van hoogwaardiger producten (zoals verpakking voor voedingsmiddelen). Ook chemische recycling van kunststof voor de productie van diesel (ter vervanging van fossiele brandstof) biedt een nuttige toepassing (energie). Echter, de oorspronkelijke kunststoffen (en de fossiele grondstoffen) verdwijnen daarmee wel uit de kunststofketen.
- **Recycling:** de secundaire grondstof (al dan niet met additieven) is een gelijkwaardig substituuat van de primaire grondstoffen. Het is een vervanger van het virgin materiaal.
- **Upcycling:** de secundaire grondstof (al dan niet met additieven) kan op een hoogwaardiger niveau van de cascaderingsladder worden hergebruikt.

Ladder van Lansink en het 7R-model.

De verwerking van grondstoffen kent verschillende niveaus die zijn uitgewerkt in de 'Ladder van Lansink' of het vergelijkbare 7R-model. Een aanpak die 'hoger op de ladder' scoort zorgt voor minder verspilling van afval en grondstoffen. Verbranden met energierecuperatie, een methode die momenteel wordt toegepast voor veel van het restafval, is te verkiezen boven storten of enkel verbranden. 'Preventie' van afval is de hoogste trede. Grondstoffen die niet (onnodig) worden afgedankt hoeven ook niet te worden hergebruikt als product of te worden gerecycled. Het 7R-model laat storten buiten beschouwing en plaatst 'Rethink' (o.a. van ontwerp) bovenaan en 'Recover' (verbranding met energierecuperatie) achteraan.

Links: 7R-model, Rechts: Ladder van Lansink.

2.2 Verantwoordelijkheden van producenten

In de transitie naar de circulaire economie wordt steeds meer verantwoordelijkheid bij producenten 'gelegd'. Dit zijn de partijen die veel kunnen betekenen in het voorkomen van onnodig grondstofgebruik of het slimmer ontwerpen van producten zodat ze beter hergebruikt of gerecycled kunnen. Deze verantwoordelijkheid wordt door producenten zelf opgepakt, maar wordt ook opgelegd door middel van wetgeving.

Vanuit de Europese Unie zijn er al richtlijnen die uitgaan van een 'producentenverantwoordelijkheid ten aanzien van het ontwerp en de herbruikbaarheid van hun producten. Dit is momenteel voor producenten van auto's, banden, elektronica, verpakkingen en batterijen, etc. Producenten en importeurs worden verantwoordelijk gesteld om een logistiek systeem op te zetten voor het afvalbeheer en ook om de financiering hiervan te organiseren. Bij dit principe is sprake van een ketenverantwoordelijkheid, omdat ook andere schakels in de keten (zoals gemeenten en detailisten) hierbij verantwoordelijkheden hebben.

De Rijksoverheid onderzoekt manieren om de producentenverantwoordelijkheid verder uit te bouwen. Hier wordt gedacht aan: prikkels voor circulair ontwerpen, wettelijke eisen voor hoogwaardig hergebruik of het verplicht terugnemen van het af te danken product. Overheden gaan ook verder dan het verantwoordelijk stellen van producenten. In 2019 heeft het Europees Parlement een nieuwe wet aangenomen waarin plastic wegwerpproducten zoals plastic wegwerpbestek, wattenstaafjes, rietjes en roerstaafjes worden verboden.

De vervuiler betaalt

Verder is het beginsel van 'de vervuiler betaalt' op Europees en internationaal niveau een leidend beginsel. Artikel 14 van de Europese Kaderrichtlijn stelt: Overeenkomstig het beginsel 'de vervuiler betaalt' moeten de kosten van het afvalbeheer worden gedragen door de eerste afvalproducent, de huidige of de vorige houders van afvalstoffen. De lidstaten kunnen besluiten de kosten van het afvalbeheer geheel of gedeeltelijk te laten dragen door de producent van het product waaruit het afval is voortgekomen en de distributeurs van een dergelijk product in deze kosten te laten delen.

Producentenverantwoordelijkheid gemeentelijke rol

De bestaande producentenverantwoordelijkheid voor kunststof verpakkingen vertaalt zich nu vooral in een financiële verantwoordelijkheid voor producenten. De gemeente moet daarbij zelf zorgdragen voor een adequate inzamelstructuur en krijgt daarvoor een financiële vergoeding van de producenten. De gemeente heeft dus ondanks de verantwoordelijkheid van de producenten een uitvoerende rol in de inzameling.

De gemeente kan echter ook inhoudelijk invloed uitoefenen op de manier waarop er invulling wordt gegeven aan producentenverantwoordelijkheid. Dit is met name ef-

fectief als er met andere gemeenten en maatschappelijke partners wordt opgetrokken. Goeree-Overflakkee is net als veel andere Nederlandse gemeenten lid van de 'statiegeldalliantie' die pleit voor uitbreiding van het statiegeldsysteem op plastic en blikken verpakkingen.

2.3 Rol van gemeente in het beheer van grondstoffen

De gemeente is (via de VNG) ook zelf een van de partners van het grondstoffenakkoord. De gemeente heeft een belangrijke rol te vervullen in de landelijke omschakeling naar een circulaire economie, maar kan dit niet alleen. De gemeente heeft verschillende verantwoordelijkheden en belangen in deze transitie, kort samengevat zijn dat er drie:

1. **Gemeentelijke wettelijke zorgplicht** inzameling en verwerking huishoudelijk afval.
2. **Rentmeesterschap**: de verantwoordelijkheid voor het doorgeven van een duurzame samenleving.
3. **Gemeentelijk belang** bij schone straten en stranden en werkgelegenheid.

Gemeentelijke zorgplicht

Op basis van de Wet Milieubeheer heeft elke gemeente de zorgplicht voor het (doen) inzamelen en verwerken van het huishoudelijk afval.

Naast de reeds bekende wettelijke gemeentelijke zorgplicht voor de organisatie van de inzameling van huishoudelijk afval (met een eigen of gezamenlijke organisatie of door uitbesteding aan één of meer marktpartijen), zijn gemeenten steeds meer verantwoordelijk voor het doelmatig en doeltreffend functioneren van het afvalbeheer als geheel. Ook de invoering van de producentenverantwoordelijkheid doet hier niets aan af.

De gemeentelijke zorgplicht is en blijft een politiek-bestuurlijk relevant thema: de afvalinzameling gaat veelal gepaard met voorzieningen in de openbare ruimte, er is een directe relatie van het afvalbeheer met de schoonheidsgraad (en daarmee leefbaarheid) van de openbare ruimte en de kosten van het afvalbeheer (in een afvalstoffenheffing) zijn direct merkbaar voor de burger. Gemeenten wensen daarom een duidelijke invloed op het afvalbeheer (en de uitvoering hiervan) in hun gemeente.

Kader: Landelijk AfvalbeheerPlan III en de gemeentelijke 'opdracht'

In het Landelijk AfvalbeheerPlan (LAP) is het nationaal afvalstoffenbeleid voor de komende jaren uitgestippeld. Het Nederlandse afvalstoffenbeleid is sterker dan voorheen gericht op preventie van afval en het beperken van de milieudruk. Conform het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) worden gemeenten geacht gezamenlijk een hoog scheidingsresultaat te halen.

Met het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) spant het kabinet zich in om de transitie naar een circulaire economie in Nederland te stimuleren. Daarbij is de ambitie voor afvalscheiding gesteld op 75% afvalscheiding in 2020. Dit betekent dat van al het afval dat huishoudens genereren 75% gescheiden wordt ingezameld en verwerkt en nog maar 25%

aan te merken is als 'restafval'.

Per inwoner komt er circa 400-500 kg per jaar aan huishoudelijk 'afval en grondstoffen' vrij. 75% afvalscheiding betekent dus dat maar 100-125 kg per inwoner wordt ingezameld en verwerkt als 'restafval'. Het rekenen met een percentage is afhankelijk van zowel de teller als de noemer en kan verwarrend zijn in de communicatie. Daarom wordt in het kader van de VANG-ambities voor 2020 gesproken van een doelstelling van 100 kg restafval per inwoner. De landelijke doelstelling voor 2025 is 30 kg per inwoner.

Gemeenten hebben dus niet alleen een zorgplicht voor het (doen) inzamelen van huishoudelijk afval, maar hebben daarbij ook de 'opdracht' om daarmee de doelstellingen te bewerkstelligen zoals in het LAP geformuleerd. Gemeenten kiezen ervoor om hun afvalbeheerbeleid zelfstandig, in samenwerking met andere gemeenten en/of in samenwerking met het betreffende inzamelbedrijf te doen.

De VANG-doelstellingen zijn opgesteld als 'tussenschappen' naar een circulaire economie met 0 kg restafval in 2050. Gemeenten kunnen zelf aanvullende of afwijkende doelstellingen opnemen in hun grondstoffenbeleid.

Rentmeesterschap, verantwoordelijkheid en belang: een toekomstbestendige economie

Veel gemeenten willen verder gaan dan het 'verplichte' ophalen van afval, schoonhouden van straten en containerlocaties en dit goedkoop en efficiënt verwerken. Vanuit de verantwoordelijkheid om de wereld, en daarmee indirect de lokale omgeving, ongeschonden door te geven aan de volgende generaties, worden duurzaamheidsambities steeds belangrijker in het afvalbeleid.

Ambitieuze en doeltreffende afval en grondstoffenbeleid is voor de gemeente meer dan een morele verantwoordelijkheid. De gemeente en de inwoners hebben op verschillende niveaus een duidelijk belang:

1. Verminderde (financiële) kwetsbaarheid door grip op grondstofstromen

Afval wordt niet alleen meer gezien als een ongewenst en negatief bijproduct van productie en consumptie, maar steeds meer als grondstof. De komende decennia zullen veel grondstoffen schaarser worden, waardoor grondstofprijzen verder zullen stijgen.

2. Beperken van de gemeentelijke (verwerkings)lasten

Afvalverwerking is duur en wordt vanuit de rijksoverheid belast door middel van de 'afvalstoffenbelasting'. Het tarief is per 1 januari 2019 € 32,12 per 1.000 kilogram. Het is daarom vaak rendabel om uit het (resterende) afval meer componenten nuttig te gaan gebruiken.

3. Een schone en aantrekkelijke leefomgeving

Zwerfafval wordt door inwoners ervaren als een verloedering van de leefomgeving. Daarnaast hebben gemeenten een duidelijk belang bij een schone omgeving. Afval op straat, of in de natuur is slecht voor recreatie en toerisme.

4. Circulaire werkgelegenheid

De circulaire economie biedt veel mogelijkheden voor activiteiten als slim (her)ontwerpen, demonteren, repareren, recyclen. Dit kan het beste op lokale schaal plaatsvinden zodat er geen onnodig transport van grondstoffen plaatsvindt. Veel van deze activiteiten bieden ook werkgelegenheid voor activering en re-integratietrajecten of voor praktisch geschoolden in het algemeen. Een circulaire impuls dicht bij huis is ook een werkgelegenheidsimpuls.

Gemeente Goeree-Overflakkee neemt haar verantwoordelijkheid, ondanks onzekere factoren

De vorm en het effect van toekomstige wet- en regelgeving zijn nog niet bekend, maar de doelstellingen van het Rijksbrede programma circulaire economie zijn duidelijk. Geen verspillingen en dus geen restafval meer in 2050.

Het terugdringen van restafval is alleen mogelijk door de inzet van individuele inwoners, maatschappelijke verbanden, bedrijven en (lokale) overheden. Omdat de urgentie wordt gevoeld zullen er vanuit verschillende hoeken initiatieven komen om de trendbreuk te realiseren. Technische ontwikkelingen kunnen de grondstofketens ingrijpend veranderen, strengere en verdergaande wet- en regelgeving is ook niet uitgesloten. Dit betekent dat een gemeente – vanuit de wettelijke zorgplicht voor het huishoudelijk afval – bij wijziging van wet- en regelgeving snel moet kunnen schakelen: op beleid en op uitvoering.

De gemeente wil in het nieuwe grondstoffenbeleidsplan daarom de doelstellingen scherp en helder formuleren en concrete maatregelen uitvoeren om dit te bereiken. Om niet achter de ontwikkelingen aan te lopen zal het nieuwe grondstoffenbeleid 'flexibeler' zijn dan het vorige. Er is een mogelijkheid om tijdens de planperiode 'op te schakelen' als de doelen niet gehaald worden. Op sommige domeinen staat het gemeentelijk beleid nog in de kinderschoenen, maar wordt er een haakje geboden voor een grotere gemeentelijke invloed door middel van een 'agenda voor de toekomst'.

2.4 Gemeente is een faciliterende partij in lokaal netwerk

Verschillende niveaus van overheidsinvloed

De gemeente ziet voor zichzelf verschillende rollen in het verwezenlijken van de landelijke circulaire agenda en eigen eilanddoelstellingen. Naast de eigen zorgplicht is de gemeente ook partner in verschillende maatschappelijke verbanden en samenwerking en een facilitator van initiatieven vanuit het eiland. De gemeente heeft deze visie op de rol van de overheid visueel uitgewerkt in de 'praatprocesplaat'.

Praatprocesplaat Goeree-Overflakkee

De gemeente heeft duurzaamheidsambities die buiten haar directe invloedssfeer liggen; uiteindelijk moeten burgers en bedrijven anders met grondstoffen omgaan. De gemeente kan hierin een faciliterende en verbindende rol spelen. Dit kan door bijvoorbeeld circulaire initiatieven op het eiland te subsidiëren en ondersteunen, aanvullend onderzoek te laten uitvoeren en inzetten op regionale en nationale samenwerking om grondstofketens te veranderen.

Uitgangspunt is: als de markt of de samenleving de rol niet kan of wil oppakken om de transitie te maken, is er een rol voor de (gemeentelijke) overheid. Afhankelijk van het domein waarin wordt geopereerd, afhankelijk van de prioriteiten en afhankelijk van de wettelijke bevoegdheid kiest de gemeente voor: regulerende, regisserende, stimulerende of faciliterende maatregelen. De gemeente kan er ook voor kiezen om (vooralsnog) geen rol te willen spelen.

Deze verschillende rolopvattingen van de gemeente komen terug in de maatregelen van het Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025.

Acteren in een netwerk

In de transitie naar een circulaire economie kent de gemeente meerdere afhankelijkheidsrelaties. De gemeente is in het verwezenlijken van haar beleidsdoelstellingen sterk afhankelijk van de Europese en landelijke beleidskaders en de dynamiek van de markt. Hoewel de ambitie richting meer circulariteit breed gedragen is, zijn er ook duidelijk verschillende belangen en zienswijzen in de weg ernaartoe. Zoals ook de praatprocesplaat al laat zien: 'de gemeente kan het niet alleen'.

Grondstofstromen, economische activiteit en milieubelasting gaan over gemeentegrenzen heen, om hier goed op te kunnen sturen is (boven)regionale samenwerking en afstemming essentieel.

Lobby en netwerken zijn belangrijke instrumenten voor de gemeente om haar stem te laten horen in dit krachtenveld. Nederlandse gemeenten kunnen als collectief wél

de massa geven die nodig is om de eigen belangen te behartigen in de landelijke of Europese politiek.

Het delen van informatie en samenwerken in netwerken voorkomt dat partijen langs elkaar heen (elkaar mogelijk tegenwerkende) maatregelen gaan nemen. Een gezamenlijke aanpak is complex maar wel effectief, het bundelt de constructieve krachten en voorkomt dat de aanpak lokaal stagneert.

Belangrijke verbanden voor Goeree-Overflakkee in circulaire transitie

De gemeente is momenteel al verbonden met verschillende netwerken en samenwerkingsverbanden waarbinnen het sluiten van grondstoffenstromen en het voorkomen van afval een rol spelen..

NLDelta: NLDelta is een netwerkorganisatie met als doel de ontwikkeling van het gelijknamige Nationaal Park, door middel van programmaontwikkeling op het gebied van natuur, recreatie, economie en leefbaarheid in de regio Biesbosch-Haringvliet. Door dit netwerk ontstaan er meerdere projecten en meerdere coalities en samenwerkingen van betrokkenen met verschillende belangen.

Landschapstafel Haringvliet Landschapstafel Haringvliet is een samenwerking tussen gemeenten, provincie Zuid-Holland en maatschappelijke partners om natuur in en rond Haringvliet naar een hoger plan te trekken. Een van de projecten binnen deze landschapstafel is Haringvliet Plasticvrij. Binnen deze samenwerking streven de partijen binnen de landschapstafel naar voorkomen en opruimen van (plastic) afval in en om het Haringvliet, zodat het niet in de zee terecht komt.

De Groene Cirkels: Er lopen verschillende Groene Cirkels op en rondom Goeree-Overflakkee. Binnen de Groene Cirkels vindt op initiatief van de Provincie Zuid-Holland en een grote zakelijke speler keteninnovatie binnen de agrarische sector plaats. Het sluiten van grondstoffenketens en het verduurzamen van de keten staat centraal binnen deze samenwerkingen. Op dit moment lopen er Groene Cirkels met SuikerUnie, MelkUnie, FarmFrites en Rabobank waar ondernemers op Goeree-Overflakkee bij betrokken zijn.

P10: De gemeente is onderdeel van het P10-verband, een samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten met veel kleine kernen en zonder grote kern om hun vergelijkbare belangen te behartigen bij de landelijke en Europese politiek.

2.5 Verschillende stadia in de beleidscyclus

Beleidscyclus voor het vormen van een flexibel en integraal grondstoffenbeleidsplan

Het beleid van de gemeente dat zich richt op het circulair omgaan met grondstoffen is geen stabiel gegeven. Het vormt zich door een continu cyclisch proces van agendavorming tot beleidsevaluatie. Op sommige terreinen, zoals bij huishoudelijk afval heeft Goeree-Overflakkee al decennia een beleidskader dat regelmatig wordt herzien. Op sommige gebieden, zoals de rol van gemeenten bij het sluiten van het grondstofketens is het beleid nog in een beginstadium. Het onderstaande kader van de beleidscyclus wordt in de startnotitie en het Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025 gebruikt om de huidige situatie in dit kader te duiden.

De vijf stadia

Allereerst wordt een maatschappelijk probleem in de politiek onder de aandacht gebracht. Agendavorming is het proces waar sommige problemen wel naar de voorgrond worden gebracht en andere niet. Beleidsvoorbereiding is het tweede stadium, waarin er informatie wordt verzameld en geanalyseerd. In het derde stadium, de beleidsbepaling, worden de besluiten genomen. Dit houdt in dat de doelstellingen concreet geformuleerd worden en maatregelen worden bepaald. In het vierde stadium beleidsuitvoering, wordt het bepaalde beleid ten uitvoer gebracht. In het laatste stadium volgt beleidsevaluatie waarin wordt geëvalueerd of gestelde doelstellingen zijn gehaald.

Voor het vormen van een flexibel en integraal grondstoffenbeleidsplan komt het voor dat er verschillende stadia van een beleidscyclus tegelijkertijd plaatsvinden. Zoals vermeld, op sommige belangrijke gebieden is de gemeente al ver gevorderd in agenda- en beleidsvorming, waar op andere gebieden de gemeente nog in de kinderschoenen staat en ze haar rol en visie nog moet bepalen via agendavorming en beleidsvoorbereiding.

3 UITGANGSPUNTEN EN DOELSTELLINGEN

3.1 Langetermijnvisie: Duurzaam en innovatief eiland

Eilandvisie

De gemeente heeft in 2014 een toekomstvisie opgesteld waarin een missie, visie en kernthema's voor het eiland zijn geformuleerd. Deze biedt de kaders voor besluitvorming van de gemeente. De gemeente zet zichzelf neer als een eiland met: *“veertien karakteristieke kernen waar hardwerkende mensen laten zien dat eigenheid, traditie en identiteit goed valt te combineren met duurzaamheid, innovatie en het leggen van verbindingen.”* Duurzaamheid en innovatie zijn in de eilandvisie neergezet als twee van de zes 'Strategische Kernthema's'.

Uiteindelijk is het de doelstelling om een 'Circulair Eiland' te worden. Naar alle waarschijnlijkheid wordt binnenkort (2020/2021) de doelstelling om Goeree-Overflakkee primair energieneutraal te maken gerealiseerd. De energie en bewustwording die op het eiland is ontstaan dankzij het vooruitstrevend beleid, vormt een goede katalysator voor het komen tot een breder en integraal duurzaamheidsbeleid. Na de grote stappen op het gebied van energie gaat het Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025 grote stappen zetten in het circulair omgaan met grondstoffen.

Samenhang eilandvisie, omgevingsvisie en economische visie

De gemeente gebruikt naast de eilandvisie verschillende documenten om haar visie voor het eiland goed vast te leggen. Dit vormt de basis voor het beleid. De economische transformatiemonitor Goeree-Overflakkee toont aan dat de gemeente zich samen met de ondernemers richt op het creëren van een innovatief en aantrekkelijk vestigingsklimaat om boven de landelijk gemiddelde groei uit te blijven en de economie en zo ook de arbeidsmarkt te stimuleren. Zij richt zich hiervoor voornamelijk op de sectoren agrifood, toerisme, visserij en energie. De omgevingsvisie wordt nog opgesteld. Het is de bedoeling dat het grondstoffenbeleidsplan ook ingebed is in deze 'overkoepelende' documenten.

Langetermijndoelstelling grondstoffenbeleid

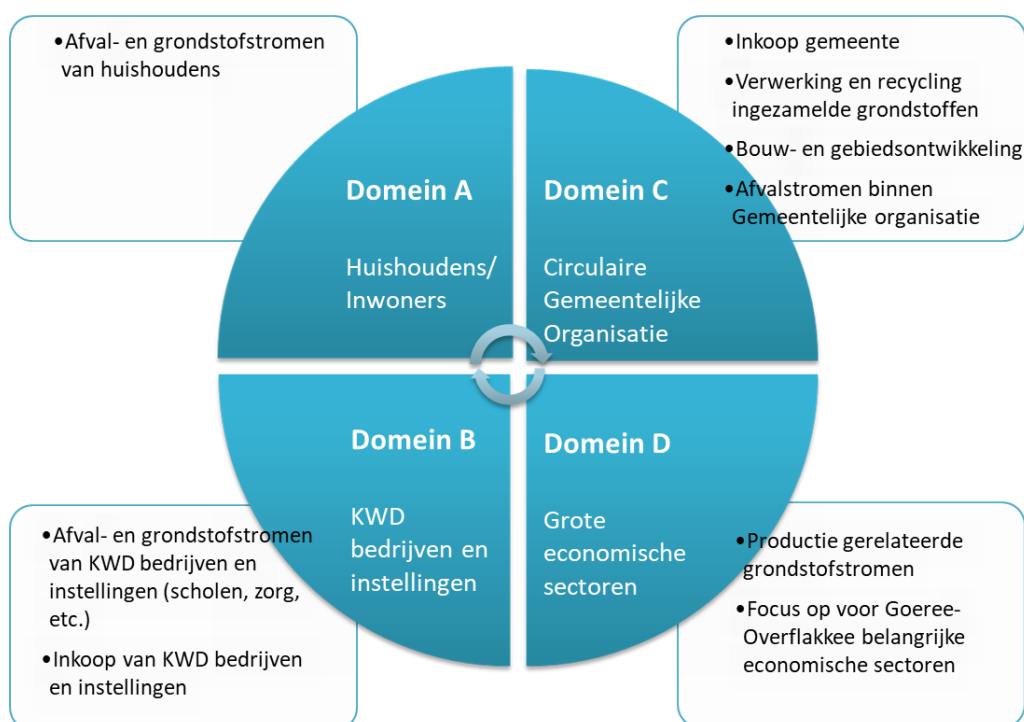
Het langetermijndoel van het grondstoffenbeleid van de gemeente is het realiseren van een 'circulair eiland'. Een eiland waarop alleen nog maar circulair geproduceerd en geconsumeerd wordt, zonder verspilling van grondstoffen. Het grondstoffenbeleid wordt in samenhang gezien met het beleid van de gemeente op het gebied van energie (energietransitie) en een duurzame economische ontwikkeling. Het Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025 focust specifiek op het onderdeel 'grondstoffen' hierbinnen.

3.2 Doelstellingen Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025

Introductie domeinen

De gemeente Goeree-Overflakkee heeft vergaande ambities, maar moet op sommige terreinen ook van ver komen. Het nieuwe Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025 richt zich niet alleen op grondstoffen die vrijkomen bij huishoudens binnen de gemeente maar ook bij bedrijven, recreanten en de gemeentelijke organisatie zelf. Dit vereist een specifieke aanpak, met toegespitste ambities en maatregelen per doelgroep.

Elk domein verschilt in startsituatie en bestaande knelpunten in het afval- en grondstoffenbeheer. Maar ook de rol van de gemeente en mogelijke keuze voor beleidsinstrumenten in het grondstoffenbeleidsplan is per domein verschillend. Door deze vier domeinen afzonderlijk te benaderen kan er op elk domein een passend beleid worden opgesteld voor de daarin vallende beleidsterreinen. De vier domeinen samen vormen het complete grondstoffenbeleid voor Goeree-Overflakkee.

Grondstoffenbeleid Goeree-Overflakkee in relatie tot circulariteit

Voor afval dat vrijkomt bij bedrijven en instellingen wordt onderscheid gemaakt tussen KWD-bedrijven (kantoren, winkels en diensten) in instellingen (Domein B) en grote economische sectoren (Domein D). Het belangrijkste onderscheid is dat bij bedrijven in Domein D relatief grote stromen vrijkomen gerelateerd aan de primaire productieprocessen. Het afval van KWD-bedrijven en instellingen lijkt qua omvang en samenstelling sterk op huishoudelijk afval.

Grondstoffenbeleid en circulariteit van de gemeentelijke organisatie wordt behan-

deld in domein C. Op de terreinen, inkoop, aanbesteding, gebiedsontwikkeling en de gemeentelijke huishouding kan de gemeente direct sturen en is, anders dan in de andere domeinen, maar beperkt afhankelijk van prestaties van bedrijven of huishoudens.

3.2.1 Domein A: Afval en grondstoffen van huishoudens

In dit domein worden alle huishoudens en inwoners binnen de gemeente betrokken. De gemeente heeft volgens de Wet Milieubeheer een zorgplicht om huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen, zodanig dat de handelingen met afvalstoffen niet mogen leiden tot nadelige gevolgen voor het milieu. Maatregelen gekozen in het beleid en inzamelingsplan van een gemeente moeten daarom voornamelijk gericht zijn op preventie, voorbereiding hergebruik, en recycling. Beleid op dit gebied zoekt de balans tussen milieurendement, kosten en service naar de inwoners.

Bij dit domein ligt er een duidelijke vraag voor het bepalen van beleid. De volgende uitgangspunten en doelstellingen vormen de basis voor het formuleren en vaststellen van nieuwe concrete doelstellingen in het Grondstoffenbeleidsplan 2020 – 2025, en om een keuze te maken in benodigde maatregelen.

Uitgangspunten en doelstellingen 2025

- **Ambitie: reductie van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en verbetering van de scheiding van recyclebare grondstoffen.**
- **In 2025 wordt maximaal 50 kg restafval (grof en fijn) per inwoner aangeboden.** De scheiding van recyclebare grondstoffen door inwoners wordt sterk verbeterd, waarbij het huishoudelijk restafval (grof+fijn) van huishoudens is gereduceerd tot maximaal 50 kg per inwoner in 2025.¹
- **Service en dienstverlening: het scheiden en aanbieden van grondstoffen wordt makkelijker gemaakt.**
Door meer service te verlenen voor het kunnen aanbieden van grondstoffen en minder service voor (de steeds verder afnemende hoeveelheid) restafval. Ondersteund met flankerend beleid zoals communicatie en handhaving.
- **De inzamelmethode past bij de gebiedskenmerken en het bebouwingstype.** Per gebieds- en bebouwingstype wordt het best inpasbare inzamelmodel gekozen, waarmee een optimale serviceprikkel wordt verkregen. Dit betreft laagbouw, hoogbouw en buitengebied.

¹ Uit sorteeranalyses van Goeree-Overflakkee van 2018 blijkt dat van het huidige restafval maar 43 kg 'echt' restafval is.

- **Inwoners zijn tevreden over de aanpak van de gemeenten en de geboden service en dienstverlening.**

De inwoners van Goeree-Overflakkee zijn tevreden over het gemeentelijk afvalbeheerbeleid en de geboden voorzieningen om hun grondstoffen gescheiden aan te kunnen bieden.

Een eventuele tijdelijke vermindering van deze tevredenheid (wat tijdens de invoerings- en gewenningsfase tijdelijk aan de orde kan zijn) wordt zoveel als mogelijk voorkomen, maar kan niet geheel worden uitgesloten.

Doelstelling 2025: minimaal 85% van de inwoners van de gemeente is tevreden of meer dan tevreden met het cijfer 7 voor de totale dienstverlening.

- **Afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend.**

De afvalstoffenheffing van de gemeente is 100% kostendekkend, en zal nimmer onder het minimum van 80% dalen.

- **De uitvoering van het huishoudelijk afvalbeheer is doelmatig en kostenefficiënt.**

De door de gemeente beïnvloedbare kosten van het huishoudelijk afvalbeheer liggen in lijn of zijn lager dan bij met Goeree-Overflakkee vergelijkbare referentiegemeenten.

Fasering

- **Vlotte realisatie.** In 2023 zijn de maatregelen in de gehele gemeente doorgevoerd en zijn alle huishoudens op het voor hen best passende (inzamel)systeem aangesloten. In 2022 is 50% aangesloten.
- **Gefaseerde implementatie.** Met als doel een beheerste en goed geleide implementatie, behoort een gefaseerde uitrol van nieuw of aangepast beleid tot de mogelijkheden.
- **Planhorizon en evaluatie.** Dit beleids- en uitvoeringsplan heeft een planhorizon van 2019 tot en met 2025. De voortgang van het beleidsplan en de realisatie van de doelstellingen worden jaarlijks gemonitord en geëvalueerd.

3.2.2 Domein B: KWD-bedrijven en instellingen

In dit domein worden met name de recreatiesector en de kantoren-, winkel- en dienstensector (KWD-sector) betrokken. Dit kan zowel in de profitsector (zoals klein advieskantoor) als in de non-profitsector (scholen, kerken, verenigingen) zijn. De kern is dat bij deze bedrijven en instellingen afval en grondstoffen vrijkomen vergelijkbaar met een huishouden. Dit gaat om etensresten, verpakkingen, kleine hoeveelheden tuinafval of papier en karton, et cetera.

Op landelijk niveau is hier het programma 'VANG-Buitenshuis' voor opgesteld. De doelstelling hiervan is om voor 2022 het restafval dat vrijkomt in deze sector te halveren ten opzichte van 2012. Dit beleid is toegespitst op de kleinere KWD-bedrijven (kantoren, winkels en diensten). De gemeente Goeree-Overflakkee wil een ambitie-

eus grondstoffenbeleid voeren en wil daarin aansluiten bij deze doelstelling.

Anders dan bij huishoudens is elk bedrijf en instelling zelf verantwoordelijk voor het laten afvoeren van afval. De gemeente heeft hier geen directe zeggenschap over en heeft hier dus ook nog geen eerder beleid op geformuleerd. De gemeente is in dit domein nog in het stadium van het bepalen van haar rol en visie. De nadruk ligt op agendavorming en beleidsvoorbereiding.

Het ondersteunen van initiatieven van bedrijven en instellingen zelf kan een belangrijke eerste stap zijn. Overigens is de huidige strikte scheiding tussen huishoudens en bedrijven onderwerp van de landelijke discussie en ontwikkeling. Mogelijk dat wettelijke kaders op dit gebied in de komende periode wijzigen.

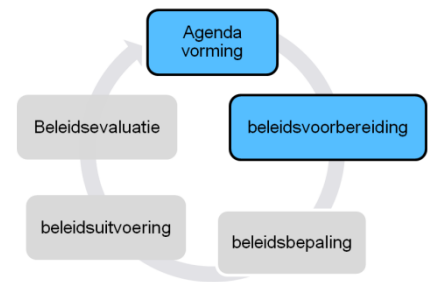
Uitgangspunten en doelstellingen 2025

- Gemeente Goeree-Overflakkee vindt het van belang dat kleine bedrijven en instellingen (KWD-sector) in haar gemeente en regio minder grondstoffen verbruiken en meer grondstoffen recyclen en zo een stap te zetten naar een circulaire economie.
- Gemeente Goeree-Overflakkee steunt daarbij het Rijksprogramma VANG-Buitenshuis waarmee de kantoor-, winkel- en dienstensector (KWD-sector) worden gestimuleerd en ondersteund.
- Gemeente Goeree-Overflakkee ontwikkelt hiertoe beleid, waarin wordt bepaald op welke wijze en welke rol de gemeente hierbij gaat vervullen. De ontwikkeling van dit beleid leidt tot uitvoering ervan binnen de planhorizon 2020 – 2025.
- Grondstoffenhergebruik vindt plaats op een zo hoog mogelijk niveau van recycling, conform de afvalhiërarchie, de principes van circulariteit en mogelijkheden van cascadering.
- De hoeveelheid restafval die vrijkomt – en die vergelijkbaar is met huishoudelijk afval – in de KWD-sector in de gemeente is met 50% gedaald ten opzichte van 2019.
- Binnen de genoemde planhorizon heeft de gemeente verschillende circulaire initiatieven van de kantoren, winkels, diensten en recreatiesector ondersteund.

3.2.3 Domein C: Circulaire gemeentelijke organisatie

In dit domein wordt de gemeente zelf als instelling betrokken. De gemeente is eigenaar van de grondstoffen die de gemeente in beheer heeft. Bovendien komen in de gemeentelijke organisatie zelf afval- en grondstoffen vrij. Anders dan in domeinen B en D heeft de gemeente volledige invloed en zeggenschap op de keuzes die binnen dit domein gemaakt worden. Zij kan gericht beleid voeren voor circulaire inkoop en het richten op de preventie van en scheiding van afval dat vrijkomt.

Dit beleidsterrein is volop in ontwikkeling, de kaders hiervoor zijn echter nog niet volledig uitgewerkt en vastgesteld in Goeree-Overflakkee. De aandacht voor de komende jaren gaat uit naar agendavorming en beleidsvoorbereiding. Dit houdt onder andere in: het doen van aanvullend onderzoek; kennisopbouw en het operationaliseren van doelstellingen.

Uitgangspunten en doelstellingen 2025

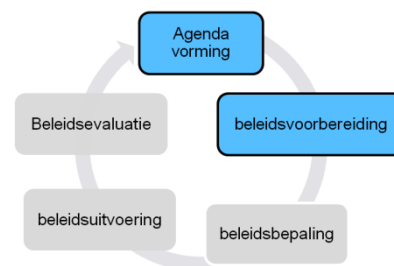
De gemeente heeft duidelijke beleidskaders en grote stappen gezet op het gebied van:

- **Circulair inkopen.** In het inkoopbeleid van de gemeente wordt expliciet aandacht gegeven aan duurzaamheid van ingekochte goederen en diensten. Duurzaamheid omvat hierbij: voorkomen van verspilling van grondstoffen, optimale recycling van gebruikte grondstoffen, een zo laag mogelijke en maatschappelijk verantwoorde CO2 footprint.
- **Duurzaam verwerken van afval en grondstoffen in gemeentelijk beheer.** Dit betreft de afval- en grondstoffen die door of namens de gemeente Goeree-Overflakkee worden ingezameld bij huishoudens en/of bedrijven. Deze afval- en grondstoffen worden op een zo duurzaam mogelijke wijze be- of verwerkt. Daarbij wordt uitgegaan van de Europese afvalhiërarchie, de principes van circulariteit en mogelijkheden van cascadering. De gemeente streeft naar de beste verhouding tussen duurzaamheidsambities en kostenefficiëntie.
- **Circulaire (gebieds)ontwikkeling.** De gemeente Goeree-Overflakkee streeft naar een grondstoffen-circulaire aanpak van het beheer en inrichten van de openbare ruimte (inclusief zwerfval), de bouw van woningen, kantoren en bedrijven en de fysieke infrastructuur.
- **Afval en grondstoffen in de gemeentelijke organisatie.** Dit betreft het beleid op het gebied van afval- en grondstoffen in de gemeentelijke organisatie als huishouden. Gemeente Goeree-Overflakkee voldoet aan de minimumstandaard conform het LAP dat de minimale hoogwaardigheid van de verwerking van een bepaalde afvalstof of categorie van afvalstoffen aangeeft. Verder streeft de gemeente naar het beperken van het in de gemeentelijke or-

ganisatie vrijkomende ongesorteerde restafval. Dit is te bereiken door preventie en een betere scheiding van recyclebare grondstoffen. Vergelijkbaar met het programma VANG-Buitenshuis is de hoeveelheid ongesorteerd restafval in 2023 met 50% gedaald ten opzichte van 2019.

3.2.4 Domein D: Circulariteit van productiegerelateerde grondstoffen grote sectoren

Grote economische sectoren met grote productiegerelateerde grondstofstromen betreffen in Goeree-Overflakkee voornamelijk de sectoren agrifood, visserij, industrie, bouw en energie. Deze sectoren hebben te maken met grote afval- en grondstofstromen die zijn gerelateerd aan de economische activiteit. De gemeente kan een actieve netwerkrol vervullen in een gerichte (regionale) sectoraanpak. De gemeente is ook in dit domein nog in het stadium van het bepalen van haar rol en visie. De eerste stap is het doen van aanvullend onderzoek en het verbinden van sectorspecifieke netwerken. Hier is al budget voor opgenomen in de Kadernota voor 2019.

Uitgangspunten en doelstelling 2025

- De gemeente Goeree-Overflakkee streeft naar een duurzame, ondernemende en innovatieve regionale economie. Als de in Goeree-Overflakkee gevestigde bedrijven in de voor de gemeente belangrijke economische sectoren de circulariteit van hun productiestromen verhoogt, dragen ze niet alleen bij aan de doelstellingen van de gemeente maar leggen ze tevens een stevige basis voor de toekomst.
- De vraag is of bestaande initiatieven vanuit de sector voldoende sturing geven om circulariteit te verhogen en welke bijdrage de gemeente hieraan kan leveren. Omdat de gemeente hierin geen automatische rol vervult moet zij haar positie in dit werkveld duidelijk vastleggen in beleid.
- Gemeente Goeree-Overflakkee ontwikkelt hiertoe beleid, waarin wordt bepaald op welke wijze en welke rol de gemeente hierbij gaat vervullen. De ontwikkeling van dit beleid leidt tot de uitvoering ervan binnen de planhorizon 2020 – 2025. De gemeente volgt hierbij een planmatige aanpak.
- Met voorrang verkrijgt de gemeente inzicht in de grondstofketens in de voor Goeree-Overflakkee belangrijke economische sectoren landbouw, industrie, zorg en bouw, en kan hierop sturen door een gerichte sectoraanpak.
- De gemeente Goeree-Overflakkee houdt daarbij oog voor initiatieven en plannen die in regionaal verband worden ontwikkeld en waarvoor een actieve betrokkenheid van de gemeente gewenst is.
- De gemeente wil samen met de betrokken ondernemers en instellingen een

circulaire economie realiseren door te stimuleren en te bevorderen dat ketenpartners 'hun' (grondstof)kringlopen met elkaar gaan sluiten. De gemeente opereert hiertoe actief in het netwerk van betrokken spelers en belanghebbenden.

- Voor het sluiten van product- en goederenketens moet onderlinge afstemming en samenwerking tussen alle schakels van een (product- of goederen)keten worden bewerkstelligd: van productontwerp tot productie en hergebruik.
- De gemeente wil daarvoor samen met het bedrijfsleven en andere partijen zoals kennisinstituten, banken, brancheorganisaties en maatschappelijke instellingen en overige stakeholders de handen ineenslaan.

bijlage 1 Lijst met afkortingen

AEEA	Afgedankte Elektrische en Elektronische Appara- tuur
CO ₂	Scheikundige formule voor koolstofdioxide
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
KWD	Kantoren, Winkels en Diensten
OPK	Oud papier en karton
PMD	Plastics, Metaal en Drankenkartons
VANG	Van Afval Naar Grondstof
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten